

Коляда Наталія Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Телефон – 067 28 83 407
e-mail – koliada_n@ukr.net

Кокоша Антоніна Володимирівна

магістрант факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Телефон – 096 033 36 38
e-mail – tonyakokosha@ukr.net

МОЛОДІЖНІ ЦЕНТРИ ЯК ОДИН ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Коляда Наталія Миколаївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Кокоша Антоніна Володимирівна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Сучасне українське суспільство переживає важкі часи політичних, економічних та соціальних змін. Питання безпечного існування кожного громадянина є пріоритетним напрямом у роботі органів державної влади. За останні п'ять років в країні відбулась велика кількість масштабних акцій, які змусили громадськість задуматись про те, яким кожен бачить своє майбутнє і в якій країні хоче жити. Ініціатором більшості таких заходів є молодь – активна, принципово нова генерація людей, які прагнуть змін і готові до їх реалізації.

Для того, щоб змусити молодих людей вийти на вулиці міст і скандувати у своїх лозунгах заклики до влади не потрібно великих зусиль. Проте, мало хто знає що одними із найпродуктивніших організацій є молодіжні. Молодь – це ініціатива, енергійність, ідеалістичне мислення і постійний прогрес у майбутнє.

Європейські держави ще на початку ХХІ століття почали активно розвивавати молодіжні рухи та впроваджувати реформи з питань молодіжної діяльності в органах державного управління. Європа підтримує створення цілих мереж молодіжних центрів. Молодіжний центр – установа (у великих містах – мережа місцевих філій), робота якої спрямована на створення належних умов для розвитку молоді, надання широкого спектру послуг молодим людям, забезпечення їх змістовного та якісного дозвілля. Для прикладу:

– Європейська Мережа Молодіжних Центрів для міжнародного та міжкультурного навчання (EYCN) European Network of Youth Centers for international and inter-cultural learning. До організації входять 14 країн: 16 центрів є повноцінними членами та один асоційований. До ключових особливостей центрів, зокрема, належить: використання методів участі і неформального навчання; участь у міжнародних і міжкультурних обмінах та навчанні;

поширення цінностей Ради Європи про загальні права людини і демократію <http://eucn.org>;

– Європейська Конфедерація Молодіжних Клубів (ЕСУС) European Confederation of Youth Clubs. Налічує 18 країн: 19 організацій (більше 12500 центрів загалом) Принцип роботи: розширення можливостей молоді за допомогою відкритої молодіжної роботи і неформального навчання з метою поширення ідей демократичного громадянського суспільства, заохочення молодих людей брати активну участь у розвитку громад <https://www.ecusc.org>;

Нині у більшості країн Європи мережа молодіжних центрів є густо розвинена, чого не можна сказати про Україну. Сьогодні в Україні залишилось близько 1000 молодіжних клубів і ще близько 100 створені за ініціативи громадських організацій.

Окрім цього, за ініціативи обласних рад і державних адміністрацій виникли 17 обласних молодіжних центрів. Існує тенденція поступового перетворення молодіжних центрів праці в молодіжні центри, що дозволяє їм розширити спектр послуг та охопити своєю роботою ширше коло молоді.

Сьогодні молодіжні центри та клуби перебувають у сфері управління органів місцевого самоврядування. Проте формально цього не регламентує жоден нормативний документ. На практиці підлітковими клубами керують комунальні підприємства, структурні підрозділи з питань молоді, освіти, культури місцевих державних адміністрацій або інші відомства [1, с. 2–3]. Для порівняння:

– Фінська Асоціація Молодіжних Центрів (член ЕУСН) об'єднує 10 центрів у всій країні. Асоціація підтримує розвиток молоді, пропонуючи цільові програми спрямовані на навчання та здобуття досвіду в безпечному середовищі. Головними завданнями є організація тренінгів, соціальної молодіжної роботи, молодіжних таборів, тематичних подорожей та міжнародних обмінів <http://www.snk.fi>;

– Ірландська мережа молодіжних клубів (член ЕСУС) – 340 клубів. Місцевий молодіжний клуб є серцем громади, де молоді люди, їх лідери, волонтери і молодіжні працівники займаються реалізацією різних проектів та ініціатив. Молодіжний клуб сприяє більш активному залученню молодих людей до суспільного життя, а також навчання і підтримці волонтерів <http://www.youthworkireland.ie/>;

– Литовська мережа відкритих молодіжних центрів та просторів – 190 центрів та просторів. Надає молоді місце для проведення вільного часу, зустрічей та соціалізації; організовує дозвілля (гуртки з музики, комп'ютерні науки та ін.); має молодіжних працівників, які консультують і допомагають молоді; співпрацює з іншими профільними інституціями <http://www.jrd.lt/youth-centers>.

В Україні існують поодинокі приклади успішної діяльності молодіжних Центрів, які були створені з ініціативи громадських організацій, обласних і міських рад та обласних державних адміністрацій, але їх одиниці. Кожен центр здійснює свою діяльність цілеспрямовано та систематично, відповідно до мети, завдань та напрямків роботи. На нашу думку, важливим є порушення проблеми

соціальної захищеності або соціальної безпеки пересічного українця і потрібно почати розвивати політику соціальної безпеки саме у молодіжному середовищі.

Питання соціальної безпеки, після початку воєнних дій на території України, стало одним із ключових у діяльності не лише органів державної влади, а й молодіжних центрів. Потреба у захищеності є нормою у сучасному українському суспільстві. Проте, поряд із глобальною на сьогоднішній день проблемою війни, є ряд інших не менш важливих «проколів» у соціальній політиці держави. В поняття «соціальна безпека» ми вкладаємо превентивні заходи з попередження зараження небезпечними інфекціями ВІЛ та СНІД, оперативне виявлення захворювання на рак. Також не можна забувати про волонтерську діяльність, яка є найбільш поширеною серед молоді, пропаганда здорового способу життя – активний відпочинок, відмова від тютюнопаління, алкоголю та вживання наркотиків.

Говорячи про соціальну безпеку, не слід забувати і про економічну незалежність молоді, адже питання працевлаштування та гідної оплати праці одна з найактуальніших. Нереалізований потенціал найактивнішої частини населення, більшою мірою, ніж в інших групах населення, здатний стати джерелом соціальної нестабільності в країні. Тільки найвищий професійний статус керівника або висококваліфікованого фахівця забезпечує стійке матеріальне становище. Інші, менш кваліфіковані працівники та службовці, перебувають в зоні середніх і максимальних ризиків погіршення свого становища. До групи ризику опинитися за межею бідності, насамперед, потрапляють молоді безробітні, молодь, яка не працює, не має певної кваліфікації та стабільної зарплати [3, с.12].

Кожен громадянин незалежно від віку та статусу має право на безпечні та комфортні умови проживання. Це стосується стану навколишнього середовища, житлово-побутових умов, медичного обслуговування, харчування, морально-психологічного клімату суспільства, домашнього затишку та інше. Крім цього активна участь молодих людей в ухваленні рішень і діяльності на місцевому рівні має дуже важливе значення, оскільки йдеться про побудову демократичного, солідарного та процвітаючого суспільства. Участь у демократичному житті будь-якої спільноти не зводиться до голосування або висунення кандидатів на виборах, хоча це також є важливим [2, с. 18].

Місцеві органи влади, які є найближчими до молоді, відіграють важливу роль у сприянні участі молоді. При цьому вони можуть забезпечити для молоді можливість не тільки познайомитися з принципами демократії та громадянства, але й практикувати їх. Проте участь молоді в житті суспільства не обмежується лише формуванням активних громадян і побудовою демократії в майбутньому. Важливо, щоб молоді люди усвідомлювали, що вони можуть впливати та формувати рішення і дії, коли вони молоді, а не тільки на більш пізньому етапі життя [3, с.45].

Отже, діяльність молодіжних центрів є важливим елементом формування політики соціальної безпеки. Молодь – найперспективніша група населення і від того, наскільки правильно буде використано її потенціал залежить і політичне, і економічне, і соціальне благополуччя держави. Цінність молодіжних центрів у

питанні реалізації принципів соціальної безпеки полягає безперервному зв'язку органів влади та молоді. Молодь є рушієм змін у різних сферах життя країни і те, якими будуть ці зміни залежить перш за все від налагодження активної співпраці цих двох інститутів державного та громадянського. Безпека – це не лише захист, безпека – це той перелік необхідних складових для нормального життя, навчання, праці та відпочинку, який є базисом у становленні нового покоління, яке по новому бачить, мислить, відчуває і навчає цьому інших.

Для того, щоб кожен відчував себе захищеним в суспільстві, потрібно проводити реформи, дослухаючись до думки тих, хто бажає бути почутим. Соціальна безпека – це не проблема суспільства, а проблема держави, але вирішувати її потрібно спільними зусиллями державних органів та громадськості, яку у своїй більшості має становити молодь.

Список використаних джерел:

1. Молодіжні центри України: досвід, передумови, приклади створення [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Molodizhni_centrii_v_Ukrayini.pdf.
2. Соціальна безпека: сутність та вимір. наук. доп. / О.П. Коваль. – К.: НІСД, 2016. – 34 с.
3. Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації – Тернопіль: ТОВ «Тернограф», 2017. – 100 с.; іл.